

E) Závěry

Zpracovaný „**Koncepční dokument pro plánování v oblasti vod na území Moravskoslezského kraje v přechodném období do r. 2010**“, který má sloužit k rozhodování na úrovni MS kraje do doby zhotovení plánu v oblasti povodí Odry ve smyslu zák. 254/2001 Sb., se zabýval třemi hlavními okruhy oboru vodního hospodářství. Zabýval se otázkami

- kvantity vod
- kvality vod
- ochrany před povodněmi

Každý z řešených okruhů dokumentu obsahuje své závěry a doporučení s vytipováním otevřených problémů k řešení v nejbližších letech. Shrňme-li je, vyplyne z nich následující závěrečný přehled:

Na úseku kvantity vod

Zásobování obyvatelstva vodou

je z hlediska kapacit hlavních zdrojů pro uspokojení současných požadavků na území MSK stabilizováno se zajištěním bezporuchové dodávky požadovaných množství. Výhodná je vzájemná částečná zastupitelnost hlavních zdrojů vodovodních systémů a rovněž poměrné využívání povrchových a podzemních zdrojů v jednotlivých oblastech regionu. Vzhledem k předpokládanému hospodářskému a společenskému vývoji regionu lze očekávat v přechodném období mírný nárůst spotřeby vody obyvatelstvem a postupné napojování dalších sídel na skupinové vodovody. I přesto, že hlavní zdroje Ostravského oblastního vodovodu se podílejí a v blízké budoucnosti se budou podílet na „exportu“ vody mimo území MS kraje (dnes zásobení území Polské republiky v příhraniční oblasti Jastrzębie – Zdrój a dodávka vody do Pomoraví přivaděčem Fulnek – Hranice), je možno konstatovat, že bezporuchová dodávka vody pro obyvatelstvo MS kraje je zajištěna přibližně do roku 2030.

Zásobování průmyslu vodou

Odběry vod pro průmysl a požadavky na vodní zdroje v budoucím období na území MS kraje je velice obtížné prognózovat. Nejistota a neovlivnitelnost vlivu vnějších podmínek už i v krátkodobém výhledu znemožňuje plnohodnotné posouzení nároků na vodu, trend odběrů bude ovlivněn mnohými, dnes těžko předvídatelnými faktory, z nichž lze uvést např.:

- oživení ekonomické situace, pozitivní hospodářský rozvoj významných podniků regionu
- vstup do Evropské unie

- příliv zahraničního kapitálu, nové závody, nové průmyslové zóny
- racionalizace hospodaření s vodou v provozech uživatelů
- další předpokládaný útlum v hornictví, možné ukončení činnosti ekonomicky slabých podniků.

Dodávky vody pro *hlavní* odběratele na území MS kraje (ISPAT NOVÁ HUŤ a.s., Energetika Třinec, a.s., Energetika Vítkovice, a.s., KARBON INVEST,a.s. a BIOCEL PASKOV a.s.) jsou zajištěny dnes téměř se stoprocentní zabezpečeností. Za předpokladu dodržování pravidel daných manipulačním řádem Vodohospodářské soustavy povodí Odry se nepředpokládají problémy s dodávkou požadovaného množství provozní vody těmto odběratelům a i dalším subjektům v rámci soustavy. Odběry vody pro průmyslové účely realizované z vodních toků jsou ovlivněny nutností respektovat minimální zůstatkový průtok v tocích pod odběrnými místy.

Nelze vyloučit bezproblémové zásobení i *nových*, potencionálních uživatelů provozní vodou. Bude však věcí individuálního posouzení, zda by podle jejich nároků co do místa a velikosti bylo dodávku vody pro ně možno uspokojit bez zásahu do dnešní struktury zásobení nebo do pravidel hospodaření soustavy, či bylo by-li nutno zdrojovou složku soustavy posílit a jak.

Odběry vod pro zemědělské účely

jsou v současnosti téměř nulové a nevyvolají požadavek na přípravu vodohospodářského opatření v oblasti zásobování vodou.

Minimální průtoky ve vodních tocích

je třeba řešit prostřednictvím rozhodnutí o povolení k nakládání s vodami vydávanými vodoprávními úřady. Zajištění minimálních průtoků na tocích ovlivněných nádržemi pod místy akumulací povrchových vod - případně v kompenzačních profilech - je podle aktuální hydrologické situace ošetřeno schváleným Manipulačním řádem vodohospodářské soustavy povodí Odry a v současné době je jejich velikost možno považovat za vyhovující, zajišťující kvalitní biologický život v korytech vodních toků. Na tomto úseku proto nejsou navrhována žádná opatření.

U odběrů povrchových vod a užívání vod

- pro chov ryb by měla být postupně revidována všechna povolení k nakládání s vodami, u nichž není stanoven minimální průtok,
- k využívání jejich energetického potenciálu by postupně měl být proveden rozbor stanovených minimálních zůstatkových průtoků a navrženy případné revize rozhodnutí.

Pořadí revizí by mělo odpovídat poměru povoleného odebíraného množství k vodnosti toku za nízkých stavů, reprezentovaných průtokem Q_{355d} .

Minimální stav zdrojů podzemních vod z hlediska zásobení vodou

Vzhledem k trendu mírného poklesu odběrů podzemních vod, ke zpoplatnění odběrů pro pitné účely zákonem č.254/2001 Sb. o vodách a s tím souvisejícím omezování odběrů z podzemních zdrojů a přechodem provozovatelů vodovodů na zdroje povrchové nelze předpokládat z bilančního hlediska v řešeném období na tomto úseku vážnější problémy.

Minimální stav zdrojů podzemních vod z hlediska životního prostředí

V oblasti sledování hladin podzemních vod existuje monitoring sítě objektů podzemních vod Českého hydrometeorologického ústavu () a legislativní opatření v rámci vydávání povolení k nakládání s vodami vodoprávními úřady. Pro umožnění komplexnějšího zhodnocení stavu podzemních vod na území MS kraje se navrhuje ČHMÚ zařadit mezi vyhodnocované hydrogeologické rajóny také rajóny 152 (oblast Krnovska), 153 (oblast Jablunkovska) a 155 (oblast Hlučínska).

Otevřené problémy k řešení:

- Možnými problémy se mohou jevit připravované, resp. zvažované průmyslové zóny (PZ) v regionu MS kraje. U největších dosud uvažovaných PZ tak, jak byly lokalizovány (Nošovice, Šilheřovice, Lutyně) a specifikovány co do předmětu výroby a jejich kapacit, by bylo možno požadavky na zásobení vodou zajistit v rámci dnešních zdrojů. Změny v jejich navrhovaném využití, příp. příprava velkých nových zón jiných, může vyvolat nutnost řešit otázky jejich zásobování vodou i potřebou zřízení nového zdroje.
- Otevřenou otázkou pro výhledové období zůstává územní hájení prostor možné akumulace vod. Dořešení územní ochrany hájených akumulačních prostor Spálené na Opavici, Horní Lomná na Lomné, Čeladná na Čeladence, Krásná na Mohelnici, Spálov na Odře, Vřesina na Porubce, Hukvaldy na Ondřejnici a Bukovec na Olši bude provedeno až v rámci zpracování *Plánu oblasti povodí Odry* do konce roku 2008.

Na úseku kvality vod

Jakost vody

v síti toků MS kraje se v posledním vývoji celkově významně zlepšila a pro nejbližší období lze oprávněně předpokládat, že tento pozitivní vývoj bude dále pokračovat, byť již se snižující se tendencí. Problém organického znečištění přetrvává převážně jen na drobných tocích z důvodu většinou nedostatečně čištěných splaškových vod z malých obcí a sídel.

V oblasti zdrojů průmyslového znečištění

je od roku 1998 rovněž patrný klesající trend, způsobený útlumem těžkého průmyslu a tím, že většina průmyslových zdrojů na území kraje má svoje odpadní vody čištěny na úrovni legislativou požadovaných emisních standardů. S požadavky platné legislativy se doposud nevyrovnaly jen ŽDB Bohumín a společnosti Bochemie Bohumín a Bastro Radvanice.

Na úseku komunálních vod,

kteří tvoří v kraji dominantní podíl znečištění vod jak co do množství, tak co do přiváděného organického znečištění a vnosu dusíku a fosforu do povrchových vod, je pro naplnění právních předpisů ČR, do kterých již byly transponovány požadavky evropské legislativy, potřeba do roku 2010

- zajistit řádnou likvidaci splaškových vod u přibližně 30 obcí a městských čtvrtí nad 2000 EO
- zajistit na asi 10 ČOV v aglomeracích nad 10 000 EO zavedení nebo intenzifikaci technologie na odstraňování fosforu a dusíku
- zajistit přiměřeným způsobem čištění odpadních vod z již existujících kanalizací v obcích menších než 2000 EO; především je zde ale nutno dokončit evidenci těchto zdrojů a uvést jejich vypouštění vod do souladu s platnou legislativou.

V oblasti zásobování obyvatelstva pitnou vodou

je nutno zachovat a zlepšovat ochranu vodárenských zdrojů, specifikovanou v pásmech hygienické ochrany.

Difúzní znečištění

je třeba v celé řadě lidských činností, týkajících se dopravy, energetiky a průmyslu, likvidace odpadů, zemědělské činnosti, ochrany krajiny, odkanalizování rozptýlené zástavby, atd. ovlivňovat tak, aby byl eliminován vnos zejména dusičnanů do vody a to řadou cílených a do jednotlivých oborů směřujících opatření.

Oblast monitoringu vodní složky životního prostředí

je obecně v současné době dostatečně systematická, reprezentativní a v přechodném období, než bude formulována Rámcovou směrnicí 2000/60/EHS, si nevyžádá zásadních zásahů co do jejího rozsahu, četnosti monitorování a výběru ukazatelů. Pouze sledování jakosti *podzemních vod* je nevyhovující a současná síť musí být nově koncipována a rekonstruována.

Otevřenými problémy k řešení,

kteřé budou přes dosavadní příznivé trendy a realizaci řady uvedených opatření v oblasti jakosti vod v MS kraji přetrvávat, jsou

- vysoký obsah biogenních prvků v povrchových vodách a z nich zejména pak fosforu.
- otázka eutrofizace stojatých vod, postihujících zejména vodní plochy využívané k rekreaci a související rovněž s vyšším přísunem fosforu do povodí
- vysoké zasolování povrchových vod, související s vypouštěním důlních vod z činných i utlumovaných dolů Ostravsko – karvinského revíru.

Na úseku ochrany před povodněmi

V legislativní oblasti

se MS kraji nenavrhuje zatím v ničem nijak využívat jeho zákonodárné iniciativy ke změně legislativních předpisů.

Záplavová území,

kteřá byla zatím stanovená v rámci správních opatření na 612 km délky toků, budou v příštích letech rozšířena až na 1030 km jejich délky, celkové náklady na tuto oblast dosahují 13,7 mil. Kč. a jsou zajištěny.

Příprava povodňových plánů

Povodňový plán uceleného povodí je aktualizován a schválen. na něj navazuje probíhající zpracování povodňových plánů obcí.

Péče o zařízení sloužící ochraně před povodněmi a jeho optimální využití

Po povodních v letech 1996 a 1997 došlo k prověření velikosti retenčních prostorů nádrží vodohospodářské soustavy povodí Odry a následně byly zvětšeny ochranné objemy ovladatelné na nádržích Šance a Slezská Harta. V současné době se opatření v tomto smyslu nenavrhují a rozdělení prostorů nádrží odpovídá souhrnu účelů, kterým slouží.

Péče o majetek, sloužící ochraně před povodněmi, je zajištěna v rámci plnění povinností správců vodních toků, daných zákonem o vodách, a to včetně technicko bezpečnostního dohledu (TBD). Kontrolu péče o majetek i řádný výkon TBD vykonávají vodoprávní úřady, včetně krajského úřadu. V uvedené oblasti se žádná opatření nenavrhují.

Opatření v ploše povodí

se doporučuje orientovat zejména na komplexní pozemkové úpravy. Ty prioritně je třeba zaměřit na povodí Luhy, Bílovky, Husího potoka, Zátoráčku, Heraltického poto ka a Hořiny a nyní nejdříve dokončit navržené pozemkové úpravy obce Lichnov v povodí Čižiny. Pro uvedené činnosti nejsou zajištěny finanční prostředky.

Hlásná a varovná služba, monitoring a prognózování povodňových průtoků

System je v současné době prakticky dobudován a plně funkčně rutinně nasazen do praxe. V budoucnu je třeba pouze počítat s jeho modernizací v závislosti na vývoji technologie v oblasti výpočetní a přenosové techniky, příp. v závislosti na zkušenostech při povodních.

Stavebně technická opatření

Navrhuje se celkem 45 stavebních akcí, z nichž pro nejbližší období jsou prvořadě naléhavosti tyto:

- a) dokončení odstraňování škod na korytech vodních toků z povodně z roku 1997,
- b) rekonstrukce a zvýšení hrází podél řeky Odry v Ostravě,
- c) protipovodňová ochrana Bohumínska,
- d) řešení protipovodňové ochrany měst a obcí na horní Opavě výstavbou ochranné nádrže Nové Heřminovy,
- e) rekonstrukce ochranných hrází řeky Olše v Karviné
- f) rekonstrukce ochranných hrází řeky Opavy v Opavě-Palhanci.

Souhrnný náklad na uvedené stavby představuje částku cca 3,2 mld Kč, z toho převážnou část – 2,3 mld Kč - na výstavbu ochranné nádrže Nové Heřminovy.

Otevřené problémy k řešení

na úseku ochrany proti povodním:

- A. Riziková analýza Ondřejnice ve Staré Vsi a Petruvky přes Petrovice (*předpokládá se zadání u ČVUT v Praze v r. 2003*)
- B. Odlehčovací rameno Ščučí v Paskově (*příprava projekčního řešení a zařazení do územního plánu obce Paskov*)
- C. Prošetření možnosti výstavby poldru Hukvaldy na Ondřejnici (*bude případně zadáno podle výsledku ad B*)
- D. Prošetření možnosti výstavby poldru na Porubce (*bude zadáno po realizaci korytových úprav na Porubce*)
- E. Diskuse o hrazení bystřin (*Řešení podle výsledku pilotního projektu zadaného u ČVUT v Praze na bystřinu Tyra*)
- F. Diskuse o hraničních vodních tocích (*nutno zařadit na pořad hraniční komise MV ČR a skupiny R Zmocněnců vlád pro otázky na hraničních vodách*)
- G. Diskuse o revitalizacích, rybochodech, břehových a doprovodných porostech

Zpracovaný koncepční dokument by měl po svém schválení zastupitelstvem MS kraje (část ad D) již byla schválena usnesením 16. zasedání zastupitelstva kraje z 19.6.2003) sloužit jako základní koncepční materiál na úseku plánování v oblasti vod do r. 2010 jak správci povodí, tak MS kraji. Stane se prvním podkladem pro zpracování *Plánu v oblasti povodí Odry* ve smyslu zák. 254/2001 Sb. a *Předběžným seznamem problémů k řešení*, který je třeba jako jeden z prvních kroků v rámci přípravných prací na něm vyhotovit.

V Ostravě, 26. září 2003

Zpracovali: Ing. Petr Březina, Ing. Jiří Maníček, Ing. Eliška Mašková, Ing. Lukáš Pavlas,
Ing. Břetislav Tureček

Předkládá: Ing. Petr Březina, technický ředitel Povodí Odry s.p.

Schválil: Ing. Pavel Schneider, generální ředitel Povodí Odry s.p.